

EKO-LOGISTA – YMPÄRISTÖTAVOITTEET KEMIÖNSAARENKUNNASSA

**VUONNA 2020 OLEMME PARHAIMPIA SUOMESSA YMPÄRISTÖÖN
JA KESTÄVÄÄN KEHITYKSEEN LIITTYVISSÄ ASIOISSA.**

YMPÄRISTÖTAVOITTEITA KEMIÖNSAARENKUNTA EKO-LOGISESTI

Kunnan ympäristötavoitteet on laadittu keväällä 2009 käynnistyneessä prosessissa, joka sai nimekseen EKO-LOGISTA. Prosessiin ovat osallistuneet kunnan asukkaat, kesäasukkaat, yritykset ja yhdistykset. Aiheesta järjestetty kysely tuotti n. 60 vastausta. Osin kunnan henkilöstölle, osin suurelle yleisölle järjestettyyn seminaariin osallistui n. 70 henkilöä ja sen aikana tuotettiin sisältöä ohjelmaan. EKO-LOGISTA sisältää eri toimenpiteitä vuosille 2010 - 2020.

EKO-LOGISTA -ohjelmassa esitellään kunnan kestävä kehityksen tavoitteet. Tarkemmin sanottuna EKO-LOGISTA on siis kunnan ja koko Kemiönsaaren ympäristö- ja energia-alan toimenpideohjelma. Kestävä kehityksen ohjelmassa huomioidaan ekologiset, taloudelliset, sosiaaliset ja kulttuurinäkökohdat. On tärkeä ymmärtää, että ekologisten kysymysten huomioimisella on yleisesti ottaen myönteinen vaikutus talouteen ja erityisen hyvin merkitys korostuu sosiaalisessa ja kulttuuriin liittyvässä toiminnassa.

Kestävään kehitykseen tähtäävän työn tavoitteena on tehdä Kemiönsaaresta ympäristöasioiden edelläkävijä. Kestävä kehitys saa päivittäisessä kunnallisessa työssä arvostusta ja aseman, joka vahvistaa kunnan profiilia ja imagoa kuntalaisten, mahdollisten tulomuuttajien, vapaa-ajan asukkaiden sekä elinkeinoelämän yhteistyökumppaneiden silmissä.

Kemiönsaaren kunnan työntekijät ja luottamushenkilöt vastaavat ympäristötavoitteiden saavuttamisesta ja vahvistettujen toimenpiteiden toteuttamisesta. Kunnanhallitus ja valtuusto vastaavat siitä, että strategiset päätökset noudattavat kestävä kehityksen EKO-LOGISTA -ohjelman suuntaviivoja. Kunnan virkamiesjohdon erityisenä tehtävänä on saattaa EKO-LOGISTA -ohjelma osaksi kunnan päivittäistä työtä.

KUNNAN YMPÄRISTÖTYÖSSÄ PAINOTTAMAT ALUEET JA PAINOPISTEET

ENERGIA

Ilmastovaikutuksen rajoittaminen ja Kemiönsaarenlähtöiset energiaratkaisut

VESI

Puhdas juomavesi, elävät järvet ja vesistöt sekä tasapainoinen Saaristomeri

ELINYMPÄRISTÖ

Resursseja säästävät kiertokulut, hyvä rakennettu ympäristö sekä luonnon ja kulttuuriympäristöjen hoito

TIETO

Koulutus ja tieto on ympäristön vaalimisen perusta

Näin työskentelemme EKO-LOGISESTI

- Yhteistyö ja toiminta eri verkostoissa
- Konkreettiset, mittauskelpoiset ja asukkaita lähellä olevat tavoitteet
- Ympäristötavoitteiden seuranta joka toinen vuosi ja osastojen tavoitteiden seuranta vuosittain
- Kestävästä kehityksestä tulee osa kunnan ja Kemiönsaaren kehitystä

ENERGIA – ILMASTOVAIKUTUKSEN RAJOITTAMINEN JA KEMIÖNSAARI-LÄHTÖISET ENERGIARATKAISUT

Energiankulutus on avaintekijä ilmasto politiikassa. On tärkeää, että Kemiönsaaresta tulee energian suhteen mahdollisimman omavarainen ja että energia tuotetaan ilmastovaikutukset huomioiden. Energia-muodoista saarella on luonnolliset edellytykset puupolttoaineelle ja tuuli-voimalle. Tulevaisuudessa myös biokaasua voidaan kehittää merkittäväksi energianlähteeksi. Energiankulutuksen vähentäminen on toimenpiteistä yksinkertaisin, nopein ja halvin toteuttaa.

KOKO KEMIÖNSAARI

Uusiutuvan energian käyttö on vuonna 2020 vähintään 47 % kokonaisenergiankulutuksesta (lukuun ottamatta suurteollisuutta).

Vastuu: Kunta, kunnan yhtiöt ja liikelaitokset, yritykset, kunnan asukkaat

Keinot: Neuvonta, valtiontukien hyödyntäminen, uusiutuvia energiamuotoja käyttävien alue- ja kaukolämpöverkkojen kehittäminen

•

Ilmastoan vaikuttavien päästöjen taso selvitetään vuoden 2012 mennessä ja jatkossa päästöjä pienennetään vuosittain. Vähennystavoitteesta päätetään viimeistään vuonna 2012.

Vastuu: Kunta, energiahankkeet

Keinot: Vuosittainen seuranta kunnan toimintakertomuksessa

•

Kunta edistää uusiutuvien polttoaineiden, kaasun, etanolin, biodieselin tai sähkön saatavuutta siinä laajuudessa, että sillä on käytännön merkitystä kulutuksessa Kemiönsaarella.

Vastuu: Kunta, energiahankkeet

Keinot: Yhteydet polttoaineen myyjiin ja energiyhtiöihin

KUNTA

Kiinteistöt energiakartoitetaan ja energiankulutusta tehostetaan vähintään 5 % vuosittain.

Vastuu: Kunta, ympäristö- ja tekniikkaosasto, kunnan asuntoyhtiöt

Keinot: Järjestelmällinen energiasertifiointi ja energiankulutuksen kattava valvonta valmis vuoden 2010 aikana. ESCO-palveluperiaatteita hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan. Vuosittainen seuranta kunnan toimintakertomuksessa

•

Kunta liittyy vuoden 2011 aikana työ- ja elinkeinoministeriön hallinnoimaan Kuntien energiatehokkuussopimukseen (KETS) tai pienemmille kunnille tarkoitettuun Kuntien energiaohjelmaan (KEO).

Vastuu: Kunta, ympäristö- ja tekniikkaosasto

Keinot: Sopimusta tai ohjelmaa käytetään benchmarking-välineenä

•

Jokaisessa uudisrakennus- tai peruskorjaushankkeessa kiinteistöt suunnitellaan siten, että 75 % niiden käyttämästä energiasta on peräisin uusiutuvista energialähteistä.

Vastuu: Kunta, ympäristö- ja tekniikkaosasto, energiahankkeet

Keinot: Käyttökelpoisten energianlähteiden selvittäminen investointien hankesuunnitteluvaiheessa. Vuosittainen seuranta kunnan toimintakertomuksessa.

•

Kunta hankkii omaan käyttöönsä autoja, joissa käytetään parhaiten ympäristöä säästäviä polttoaineita.

Vastuu: Kunta, kaikki osastot, jotka hankkivat autoja

Keinot: Käyttökelpoisten polttoaineiden selvittäminen autojen uushankinnassa. Vuosittainen seuranta kunnan toimintakertomuksessa.

Kunnalla on jatkuvasti energia-alan kehittämishankkeita, joissa tavoitteena on paikallisesti tuotetun ja uusiutuvaa energiaa hyödyntävän sähkön, lämmön ja polttoaineen lisääminen.

Vastuu: Kunta, kehitysosasto, ympäristö- ja tekniikkaosasto, kunnan yhtiöt

Keinot: Käyttökelpoisten energianlähteiden selvittäminen investointien hankesuunnitteluvaiheessa. Vuosittainen seuranta kunnan toimintakertomuksessa.

•

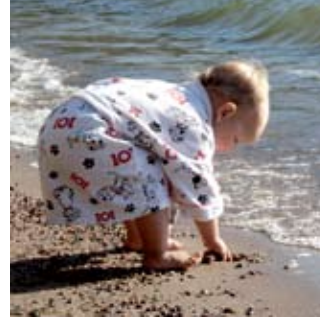
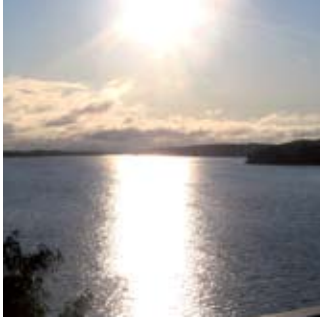
Kuljetukset hoidetaan energiatehokkaasti ja energiankäyttöä harkiten, energiankulutus huomioidaan kuljetusten ostossa ja kimppakyyti on normi.

Vastuu: Kunta, kunnan henkilökunta

Keinot: Kuljetusten hankinnassa energiamuotoa käytetään arviointiperusteena ja nettiin perustetaan kimppakyytijärjestelmä. Perinteisiä työ- ja kokouskäytäntöjä korvataan verkkokokouksilla ja etätyöllä.

VESI – PUHDAS JUOMAVESI, ELÄVÄT JÄRVET JA VESISTÖT SEKÄ TASAPAINOINEN SAARISTOMERI

Kemiönsaarella on tehty ja tehdään paljon vesien suojelemiseksi. Toimenpiteiden on jatkuttava. Saaristokuntana Kemiönsaari on riippuvainen siitä, että Saaristomeri ja Itämeri ovat tasapainossa. Kemiönsaari on myös suuri maatalouskunta, mikä jo sinänsä on suuri haaste vesien suojelemiselle, mutta myös edellytys ravinteiden kiertokululle.

KOKO KEMIÖNSAARI

Saaren pohjavesialueet suojellaan ja niitä käytetään veden riittävyttä ja laatua vaarantamatta.

Vastuu: Kunta, Kemiönsaaren Vesi, ELY-keskuksen ympäristö- ja luonnonvarat – vastuualue.

Keinot: Kaavoitus. Pohjavesien suojeleminen ja käyttö noudattaa valtioneuvoston periaatepäätöksen ”Vesien suojeleminen suuntaviivat vuoteen 2015” määräyksiä. Kunnan ympäristönsuojelumääräykset.

Kemiönsaaren järville, kosteikkoalueille ja vesistöille laaditaan suojele- tai toimenpidesuunnitelmat.

Vastuu: Kunta, kylä- ja muut yhdistykset, maanomistajat, vesistöjen läheisyydessä asuvat

Keinot: Kunnan kaavoitus, hankeperustainen toiminta, jossa vastuutahot muodostavat verkostoja ja hakevat rahoitusta toimenpiteille. Kunnan ympäristönsuojelumääräykset.

Itämeren ja Saaristomeren tasapaino ja elävä saaristo - päästöjä vähentämällä ja resursseja säästävillä kiertokuluilla.

Vastuu: Kunta ja kaikki Kemiönsaarella asuvat ja toimivat

Keinot: Saaren ravinnetasapainon hallinta, jatkuva puhdistustulosten seuranta, tehostettu tiedotus- ja neuvontatoiminta jätevesijärjestelmien uudistamisessa. Ravinnetasapaino selvitetään kunnan toimintakertomuksessa. Kunta osallistuu Itämeri-haasteeseen.

KUNTA

Puhdistuslaitosten päästöt ovat selvästi ympäristöluvan päästötasoja parempia vuoteen 2014 mennessä.

Vastuu: Kemiönsaaren Vesi – liikelaitos

Keinot: Puhdistustulosten vuosittainen selvitys liikelaitoksen vuosikertomuksessa sekä erikseen asiakkaille.

Puhdistuslaitoksista peräisin oleva jäte- ja liete käsitellään Kemiönsaarella tai lähiseudulla ja liete kierrätetään 80-prosenttisesti lannoitteena pelloilla ja viherrakentamisessa. Jäte- ja liete tyypipihvyäksytään.

Vastuu: Kunta, Kemiönsaaren Vesi – liikelaitos

Keinot: Riittävät vuosittaiset investoinnit ja ulkopuolisen rahoituksen hakeminen. Selvitys Kemiönsaaren Veden vuosikertomuksessa.

Kunta tiedottaa aktiivisesti yksittäisille kiinteistöille ja kylille kiertokulkuun sopeutetusta jätevesitekniikasta. Tavoitteena on kierrättää 50 % jäteveden sisältämästä fosforista. Kemiönsaaresta tulee kiertokulkuun sopeutetun jätevesitekniikan asiantuntija.

Vastuu: Kunta, rakennus- ja ympäristövalvonta, tekninen lautakunta, Kemiönsaaren Vesi

Keinot: Henkilökunnan tulee saada riittävästi tietoa ja heille tulee tarjota mahdollisuus osallistua koulutukseen. Maanviljelijöiden kanssa toimitaan yhteistyössä. Kunta mahdollistaa erottelevista käymälöistä peräisin olevan virtsan vastaanoton.

Vesihuollon kehittämissuunnitelmaa 2009 - 2020 noudatetaan ja sitä sovelletaan ryhtymällä suunnitelmassa mainittuihin panostuksiin.

Vastuu: Kunta, Kemiönsaaren Vesi – liikelaitos

Keinot: Riittävät vuosittaiset investoinnit ja ulkopuolisen rahoituksen hakeminen

ELINYMPÄRISTÖ – RESURSSIJA SÄÄSTÄVÄT KIERTOKULUT, HYVÄ RAKENNETTU YMPÄRISTÖ SEKÄ LUONNON JA KULTTUURIYMPÄRISTÖJEN HOITO

Kemiönsaari on vanhaa kulttuuriseutua. Meillä on historiallinen vastuu vaalia tätä perintöä ja luovuttaa se eteenpäin tuleville sukupolville. Kiertokulkuajattelua tulee kehittää kaikessa toiminnassa. Kemiönsaarella on laajalti peltomaata, mikä on yksi perusedellytyksistä terveelle kiertokululle.

KOKO KEMIÖNSAARI

Tavoitteena on saattaa kemiönsaarelaiset tietoisiksi kiertokuluista. Laajamittaisella kierrätyksellä ja ravinteiden tehostetulla hyödyntämisellä saavutetaan resursseja säästävämpi kiertokulku. Jätettä voi usein käyttää myös raaka-aineena. Epätavotut jäännöstuotteet minimoidaan.

Vastuu: Kunta, kunnan asukkaat, yritykset

Keinot: Tiedottaminen

•

Kemiönsaarella on arvokkaita, viljelysmaista, historiallisista maisemista ja saaristoalueista muodostuvia luon-

non- ja kulttuuriympäristöjä. Tämän perinnön säilyttäminen ja siirtäminen tuleville sukupolville on kaikkien vastuulla. Kunta vaalii kulttuuri- ja luonnonympäristöjä kaavoituksessa ja rakentamisessa.

Vastuu: Kunta/kaavoitus, alueiden omistajat ja haltijat

Keinot: Tiedotus, vastuullinen kaavoitus, aktiivinen yhteistyö ELY-keskuksen ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualueen kanssa, Varsinais-Suomen maakuntamuseo.

KUNTA

Lähellä tuotettujen elintarvikkeiden kulutus kasvaa. Lähellä tuotetulla tarkoitetaan kotimaisia tuotteita.

Vastuu: Ympäristö- ja tekniikkaosasto

Keinot: Tuotteiden hankinnassa lähellä tuotettu on valintakriteeri. Lähellä tuotettujen elintarvikkeiden käyttö selvitetään toimintakertomuksessa.

Kaikessa toiminnassa huomioidaan ekologiset ja kestävät näkökulmat siten, että tuotteiden ja palveluiden alkuperä, ympäristövaikutukset, sosiaaliset vaikutukset ja paikallinen työllistävä vaikutus arvioidaan ja niitä käytetään valintakriteereinä.

Vastuu: Kunnan kaikki luottamushenkilöt ja henkilö-kunta

Keinot: Kaikkien päätösten osalta tehdään neljän vaiheen vaikutusarviointi vastaamalla kysymykseen: onko päätös/toimenpide kestävä kehityksen mukainen seuraavista näkökulmista

- talous
- ekologisuus
- sosiaalinen huomioiminen
- kulttuuri
- paikallinen työllistyvyys

Arviointi tehdään asteikolla	0-2
ei ollenkaan	= 0
mahdollisuuksien mukaan	= 1
täysin	= 2

Vaikutusten arvioinnista tulee arvosanaksi saada vähintään 6/10.

Kunnan tavoitteet jätehuollon osalta ovat seuraavat

- Painoon perustuvaa jätemaksua selvitetään ja mahdollinen päätös painoon perustuvan jätemaksun käyttöönotosta tehdään hyvissä ajoin ennen kuin jätehuoltokuljetukset kilpailutetaan seuraavan kerran (2013).
- Aktiiviset toimenpiteet tähtäävät jätteiden tehos tettuun lajitteluun hyötykäyttöä varten sekä jätteen käyttöön raaka-aineena. Puhdasta puujätettä käytetään paikallisesti polttoaineena. Sekajätteen määrän tulee pienentyä vuosittain.
- Lietteen kerääminen sakokaivoista ja umpisäiliöistä on kunnan järjestämä jätehuoltopalvelu, joka hoidetaan kiinteistökohtaisesti. Käyttöönotosta tehdään päätös vuoden 2011 aikana.

Vastuu: Ympäristö- ja tekniikkaosasto, Rouskis Oy, Kemiönsaaren Vesi

Keinot: Kaikkien jätelajien seuranta ja selvitys kunnan toimintakertomuksessa

Kunnan omistamien metsien hoidossa huomioidaan ulkoilumahdollisuudet ja luonnon monimuotoisuus. Kunta panostaa kevyen liikenteen väyliin, ratsastus- ja hevospolkuihin, ulkoilu- ja vaellusreitteihin sekä uimarantoihin. Metsä on PEFC-sertifioitu.

Vastuu: Ympäristö- ja tekniikkaosasto, kehitysosasto ja vapaa-ajan yksikkö

Keinot: Yhteistyö yksityisten maanomistajien liittyen polkuihin ja vaellusreitteihin. Investoinnit hankevaroin.

TIETO – KOULUTUS JA TIETO ON YMPÄRISTÖN VAALIMISEN PERUSTA

Ympäristöajattelu on hyvin ankkuroitunut Kemiönsaaren asukkaisiin. Entisen Västanfjärdin kunnan työ päästövapaan kunnan saavuttamiseksi sekä vireä vapaaehtoistoiminta ympäristönsuojelutyön parissa muodostavat hyvän perustan tavoitteille. Kemiönsaarelaiset ovat hyvin perillä kestävästä kehityksestä, joten myönteiseen kehitykseen on hyvät edellytykset. Hyvä koulutustaso, aktiivinen aikuiskoulutus sekä sitoutunut henkilökunta koulutustyössä muodostavat tärkeimmät peruskivet. EKO-LOOGISTA -ohjelma vie ympäristötyötä eteenpäin ja se myös osaltaan vaalii ja parantaa entisestään Kemiönsaaren houkuttelevuutta paikkana asua, yrittää tai vierailia.

KOKO KEMIÖNSAARI

Ympäristöasioissa Kemiönsaari toimii monialaisissa verkostoissa. Elinkeinoelämän, koulutusalan ja kunnan avoin yhteistyö on tärkeää kaikissa kysymyksissä, erityisesti kuitenkin energiaan ja ympäristöprofiiliin liittyvissä kysymyksissä tietouden ja sitoutuneisuuden lisäämiseksi. Kemiönsaari toimii lisäksi yhteistyössä alueellisten viranomaisten, muiden kuntien, yhdistysten ja toimialakohtaisten järjestöjen kanssa tavoitteenaan tiedon ja kokemusten vaihto.

Vastuu: Koko hallinto ja luottamushenkilöt

Keinot: Kurssit, tiedotustoiminta, seminaarit, järjestetyt tai ad hoc -yhteistyöryhmät

KUNTA

Kunta selvittää ja päättää osallistumisesta ympäristöjohtamisjärjestelmään ja mahdollisesta toiminnan ympäristösertifioinnista vuoteen 2013 mennessä.

Vastuu: Koko ympäristö- ja teknisten asioiden hallinto sekä kunnanhallitus erityisvastaavina

Keinot: Perusteellinen selvitys eduista ja haitoista, kustannuksista ja henkilöresurssien riittävydestä

Esikoulussa, peruskoulussa ja aikuisopistossa tehtävä ympäristökasvatus- ja tiedotustoiminta on yksi ympäristötyön kulmakivistä pyrkimyksessä kehittää kestävä kehityksen ajatusta onnistuneella tavalla. Lapset ja nuoret ovat hyviä ympäristölähettäjiä.

Vastuu: Sivistyslautakunta, sivistysosasto, aikuisopisto ja koulut

Keinot: Opetussuunnitelman hyödyntäminen siten, että ympäristöasiat nostetaan esiin. Aikuisopiston kestävä kehityksen kurssitarjontaa kehitetään. Kansallisiin ja kansainvälisiin ympäristöohjelmiin osallistuminen.

Kunta on aktiivinen tiedottaja ympäristö- ja energia-asioissa. Kuntalaisten kiinnostusta kestäväan elämäntapaan tuetaan koulutuksen ja tiedotuksen keinoin.

Vastuu: Hallinto kokonaisuudessaan ja erityisesti tekninen lautakunta, rakennus- ja ympäristövalvonta ja sivistyslautakunta. Aikuisopisto.

Keinot: Vuosittain järjestettävä ympäristö- tai energia-seminaari, jossa käsitellään ajankohtaisia aiheita. Seminaareilla on joka vuosi selkeät kohderyhmät. Tärkeää on saada myös elinkeinoelämä (mukaan lukien teollisuus ja maatalous), lähialueiden korkeakoulut sekä paikalliset koulutustahot osalliseksi toimintaan. Yhteistyö ympäristöjärjestöjen kanssa.

Otetaan käyttöön vuoden ympäristöpalkinto.

Vastuu: Kunta/kehitysosasto

Keinot: Vuosittain jaettava arvostettu ja julkisuudessa huomioitava palkinto/nimitys

Kunnan talousarvio- ja tilinpäätöstyöhön otetaan tämän ohjelman ympäristötavoitteiden perusteella osastokohtaisia (toimintasadonnaisia) ympäristötavoitteita. Talousarvioon sisällytetään joka vuosi yksi tai muutamia ympäristötavoitteita, jotka ovat etusijalla koko kunnan toiminnassa ja jotka arvioidaan. Ympäristötavoitteet otetaan mukaan vuoden 2011 talousarvioon.

Kestävä kehityksen EKO-LOOGISTA -ohjelmassa mietitään yhteistyössä talousosaston kanssa tapaa, jolla yksinkertaisesti, havainnollisesti ja ymmärrettävästi voidaan kuvata ja arvioida ympäristötavoitteita.

PAIKALLISET YMPÄRISTÖTAVOITTEET

Symboleja ja kuvia selostamaan miten paikalliset (osastokohtaiset ja yksikkökohtaiset) ympäristötavoitteet on saavutettu.

Käytetään toimintakertomuksessa ja muissa raporteissa.

Arviointikaava

Imaistu ympäristötavoite (talousarviotekstistä) Arviointi, lause tai kaksi

Symbolit ja kuvat			
Omena ja kasvosymboli		Yksivuotiset ja toteutetut tavoitteet	Pitkäaikaisemmat tavoitteet
Vihreä/ Iloinen		Tavoite on saavutettu	Tavoite on saavutettavissa, olemassa olevin toimenpitein
Keltainen/ Arkinen		Tavoitetta ei täysin saavutettu	Tavoite on saavutettavissa, mutta vaatii uusia toimenpiteitä
Punainen/ Surullinen		Tavoitetta ei saavutettu	Tavoite on vaikeasti saavutettavissa, lisätoimenpiteistä huolimatta

Kun ympäristötavoitteiden oma-arviointi kattaa pitempiä kausia, kaksi vuotta tai pitempään kehityssuunnan voi kuvata seuraavin symbolein

	Kehitys on suotuisa, todennäköisesti tavoite saavutetaan
	Kehitys polkee paikoillaan. Uusia toimenpiteitä tarvitaan
	Kehitystä on tapahtunut negatiiviseen suuntaan. Tavoitteita on arvioitava uudelleen

Ohjelmatyön on tehnyt ja koordinoit:

Annalena Sjöblom Rakennus- ja ympäristölautakunnan puheenjohtaja, valtuuston jäsen
Helena Fabritius Toiminnajohtaja ÅSP
Viveka Nordman Kemiönsaaren luonnonsuojeluyhdistys
Wilhelm Liljeqvist Yrittäjä, valtuuston jäsen
Solveig Friberg Kulttuurisihteeri
Lars Nummelin Tekninen johtaja
Ville Wahteristo Ympäristösihteeri
Jill Karlsson VT. toimistos sihteeri

Hyväksytty:

Tekninen lautakunta 28.09.2010
Kunnanhallitus 20.10.2010
Valtuusto 17.11.2010.

Malmintie 2, 25900 TAALINTEHDAS
Vretantie 19, 25700 KEMIÖ
Puh. 02 426 00, Fax. 02 426 0185
kimitoon@kimitoon.fi

Aukioloajat
Ma - Ke 9 – 16
To 9 – 17
Pe 9 – 15